ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 13ης Σεπτεμβρίου 2006 *

Στην υπόθεση Τ-226/01,

CAS Succhi di Frutta SpA, με έδρα το Castagnaro (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους G. Roberti, F. Sciaudone και A. Franchi, δικηγόρους,

ενάγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους C. Cattabriga και L. Visaggio, επικουρούμενους από τον A. Dal Ferro, δικηγόρο,

καθής,

με αντικείμενο αγωγή προς αποκατάσταση της ζημίας που κατά την ενάγουσα προκλήθηκε από τις αποφάσεις C (96) 1916, της 22ας Ιουλίου 1996, και C (96) 2208, της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, που εξέδωσε η Επιτροπή στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) 228/96 της Επιτροπής, της 7ης Φεβρουαρίου 1996, για τη δωρεάν προμήθεια χυμού φρούτων και μαρμελάδας στους πληθυσμούς της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν (ΕΕ L 30, σ. 18),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Pirrung, πρόεδρο, N. J. Forwood και Σ. Παπασάββα, δικαστές,
γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 10ης Ιανουαρίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς και διαδικασία

1 Στις 7 Φεβρουαρίου 1996 η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 228/96 για τη δωρεάν προμήθεια χυμού φρούτων και μαρμελάδας στους πληθυσμούς της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν (ΕΕ L 30, σ. 18, στο εξής: προκήρυξη του μειοδοτικού διαγωνισμού), κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 1975/95 του Συμβουλίου της 4ης Αυγούστου 1995, για δράσεις δωρεάν προμήθειας γεωργικών προϊόντων για τους πληθυσμούς της Γεωργίας, της Αρμενίας, του Αζερμπαϊτζάν, της Κιργιζίας και του Τατζικιστάν (ΕΕ L 191, σ. 2), και του κανονισμού (ΕΚ) 2009/95 της Επιτροπής, της 18ης Αυγούστου 1995, για τη θέσπιση διατάξεων που εφαρμόζονται για τη δωρεάν προμήθεια γεωργικών προϊόντων που κατέχονται στα αποθέματα παρέμβασης, και προορίζονται για τη Γεωργία, την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, την Κιργιζία και το Τατζικιστάν, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) 1975/95 (ΕΕ L 196, σ. 4).

2 Σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού 228/96:

«Προκηρύσσεται διαγωνισμός για τη δωρεάν προμήθεια 1 000 τόνων χυμού φρούτων, 1 000 τόνων συμπυκνωμένου χυμού φρούτων και 1 000 τόνων μαρμελάδας φρούτων κατ' ανώτατο όριο, όπως ορίζεται στο παράρτημα I [...]».

3 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 228/96, στην προσφορά αναφέρεται, για κάθε παρτίδα, η συνολική ποσότητα φρούτων που έχουν αποσυρθεί από την αγορά, ενώ ο υποβάλλων την προσφορά δεσμεύεται να αναλάβει την πληρωμή όλων των δαπανών που συνεπάγεται η προμήθεια των προϊόντων και η παροχή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο του διαγωνισμού.

4 Σύμφωνα με το παράρτημα I του κανονισμού 228/96, οι παρτίδες 1, 2 και 5 αφορούσαν αντιστοίχως την προμήθεια 500 τόνων καθαρού βάρους χυμού μήλων, 500 τόνων καθαρού βάρους χυμού μήλων συμπυκνωμένου κατά 50 % και 500 τόνων καθαρού βάρους μαρμελάδας διαφόρων φρούτων, με αντάλλαγμα μήλα. Οι παρτίδες 3, 4 και 6 αφορούσαν την προμήθεια 500 τόνων καθαρού βάρους χυμού πορτοκαλιών, 500 τόνων καθαρού βάρους χυμού πορτοκαλιών συμπυκνωμένου κατά 50 % και 500 τόνων καθαρού βάρους μαρμελάδας διαφόρων φρούτων, με αντάλλαγμα πορτοκάλια.

5 Με έγγραφο της 15ης Φεβρουαρίου 1996, η ενάγουσα υπέβαλε προσφορά για τις παρτίδες 1 και 2, προτείνοντας να αποσύρει, ως πληρωμή για την προμήθεια των συγκεκριμένων παρτίδων, 12 500 και 25 000 τόνους μήλα αντιστοίχως.

6 Οι εταιρίες Trento Frutta SpA και Loma GmbH υπέβαλαν προσφορά, προτείνοντας να αποσύρουν, αντιστοίχως, 8 000 τόνους μήλα για την παρτίδα 1 και 13 500 τόνους μήλα για την παρτίδα 2. Επιπλέον, η Trento Frutta δήλωσε ότι, σε περίπτωση ανεπάρκειας των μήλων, ήταν διατεθειμένη να αποσύρει ροδάκινα.

7 Στις 6 Μαρτίου 1996, η Επιτροπή απέστειλε στην Azienda di Stato per gli Interventi nel Mercato Agricolo (ιταλικό οργανισμό παρέμβασης, στο εξής: AIMA), με κοινοποίηση στην Trento Frutta, το σημείωμα υπ' αριθ. 10663, στο οποίο ανέφερε ότι είχε κατακυρώσει τις παρτίδες 1, 3, 4, 5 και 6 στην Trento Frutta. Σύμφωνα με το σημείωμα αυτό, η Trento Frutta θα ελάμβανε ως πληρωμή, κατά προτεραιότητα, τις ακόλουθες ποσότητες αποσυρθέντων από την αγορά φρούτων:

— Παρτίδα 1: 8 000 τόνους μήλα ή, εναλλακτικώς, 8 000 τόνους ροδάκινα

— Παρτίδα 3: 20 000 τόνους πορτοκάλια ή, εναλλακτικώς, 8 500 τόνους μήλα και 8 500 τόνους ροδάκινα

— Παρτίδα 4: 32 000 τόνους πορτοκάλια ή, εναλλακτικώς, 13 000 τόνους μήλα ή 13 000 τόνους ροδάκινα

— Παρτίδα 5: 18 000 τόνους μήλα ή, εναλλακτικώς, 18 000 τόνους ροδάκινα

— Παρτίδα 6: 45 000 τόνους πορτοκάλια ή, εναλλακτικώς, 18 000 τόνους μήλα ή 18 000 τόνους ροδάκινα.

8 Στις 13 Μαρτίου 1996, η Επιτροπή απέστειλε στην AIMA το σημείωμα υπ' αριθ. 11832, πληροφορώντας την ότι είχε κατακυρώσει την παρτίδα αριθ. 2 στη Loma.

9 Στις 14 Ιουνίου 1996, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C (96) 1453, για την προμήθεια χυμού φρούτων και μαρμελάδας στους πληθυσμούς της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν, που προβλέπει ο κανονισμός 228/96 (στο εξής: απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996). Σύμφωνα με τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω αποφάσεως, μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού, οι ποσότητες των προϊόντων οι οποίες αποσύρθηκαν από την αγορά ήσαν ασήμαντες σε σχέση με τις απαιτούμενες ποσότητες, ενώ η περίοδος αποσύρσεως είχε σχεδόν τελειώσει. Συνεπώς, για να περατωθεί η προμήθεια, έπρεπε να επιτραπεί στις μειοδότριες επιχειρήσεις να λάβουν ως πληρωμή, εφόσον το επιθυμούσαν, αντί για μήλα και πορτοκάλια, άλλα αποσυρθέντα από την αγορά προϊόντα, σε προκαθορισθείσες αναλογίες που θα αντικατόπτριζαν την ισοδυναμία της μεταποιήσεως των εν λόγω προϊόντων.

10 Το άρθρο 1 της αποφάσεως της 14ης Ιουνίου 1996 ορίζει ότι τα προϊόντα που αποσύρονται από την αγορά διατίθενται στους μειοδότες (ήτοι στην Trento Frutta και στη Loma), μετά από αίτησή τους, σύμφωνα με τους ακόλουθους συντελεστές ισοδυναμίας:

«α) 1 τόνος ροδάκινα για 1 τόνο μήλα,

β) 0,667 τόνοι βερίκοκα για 1 τόνο μήλα,

γ) 0,407 τόνοι ροδάκινα για 1 τόνο πορτοκάλια,

δ) 0,270 τόνοι βερίκοκα για 1 τόνο πορτοκάλια».

11 Στις 22 Ιουλίου 1996, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C (96) 1916, για την προμήθεια χυμού φρούτων και μαρμελάδας στους πληθυσμούς της Αρμενίας και

του Αζερμπαϊτζάν, που προβλέπεται στον κανονισμό 228/96 (στο εξής: απόφαση της 22ας Ιουλίου 1996). Σύμφωνα με την τρίτη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω αποφάσεως, η διαθέσιμη ποσότητα ροδάκινων και βερικόκων δεν αρκούσε για την περάτωση της διαδικασίας. Κατά συνέπεια, ήταν σκόπιμο να επιτραπεί στους μειοδότες να αποσύρουν νεκταρίνια αντί μήλων.

12 Το άρθρο 1 της αποφάσεως της 22ας Ιουλίου 1996 ορίζει ότι τα αποσυρόμενα από την αγορά φρούτα τίθενται στη διάθεση της Trento Frutta και της Loma, μετά από αίτησή τους, σύμφωνα με τον συντελεστή ισοδυναμίας 1,4 τόνοι νεκταρίνια για 1 τόνο μήλα.

13 Στις 26 Ιουλίου 1996, κατά τη σύσκεψη που οργανώθηκε, κατόπιν αιτήσεώς της, με τις υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης «Γεωργία» της Επιτροπής, η ενάγουσα προέβαλε τις αντιρρήσεις της όσον αφορά την αντικατάσταση από άλλα φρούτα των μήλων και των πορτοκαλιών, την οποία είχε επιτρέψει η Επιτροπή, και παρέλαβε αντίγραφο της αποφάσεως της 14ης Ιουνίου 1996.

14 Στις 2 Αυγούστου 1996, η ενάγουσα απέστειλε στην Επιτροπή την τεχνική έκθεση που κατάρτισε το Dipartimento Territorio e Sistemi Agro-Forestali (τμήμα εδαφολογίας και αγροδασικών συστημάτων) του Πανεπιστημίου της Πάδοβας, σχετικά με τους συντελεστές οικονομικής ισοδυναμίας ορισμένων φρούτων όσον αφορά τη μεταποίησή τους σε χυμό.

15 Στις 6 Σεπτεμβρίου 1996, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C (96) 2208, για την τροποποίηση της απόφασης της Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 1996, για την προμήθεια χυμού φρούτων και μαρμελάδας στους πληθυσμούς της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν, που προβλέπει ο κανονισμός 228/96 (στο εξής: απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996). Αποδέκτες της αποφάσεως αυτής ήταν η Γαλλική Δημοκρατία, η Ελληνική Δημοκρατία, η Ιταλική Δημοκρατία και το Βασίλειο της Ισπανίας. Σύμφωνα με τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως αυτής, έπρεπε να τροποποιηθούν οι καθορισθέντες με την απόφαση της 14ης Ιουνίου 1996

συντελεστές, ώστε η αντικατάσταση των μήλων και των πορτοκαλιών που χρησιμοποιούνται για την προμήθεια χυμού φρούτων στους πληθυσμούς του Καυκάσου από ροδάκινα που αποσύρονται από την αγορά για την πληρωμή των προμηθειών αυτών να είναι πιο εξισορροπημένη, καθ' όλη την περίοδο αποσύρσεως των ροδάκινων. Οι νέοι συντελεστές θα εφαρμόζονταν μόνο στα προϊόντα που δεν είχαν ακόμη αποσύρει οι μειοδότες ως πληρωμή για τα προϊόντα που θα προμήθευαν.

16 Σύμφωνα με το άρθρο 1 της αποφάσεως της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, το άρθρο 1, στοιχεία α' και γ', της αποφάσεως της 14ης Ιουνίου 1996 τροποποιήθηκε ως εξής:

«α) 0,914 τόνοι ροδάκινα για έναν τόνο μήλα,

β) 0,372 τόνοι ροδάκινων για έναν τόνο πορτοκαλιών».

17 Η ενάγουσα άσκησε δύο προσφυγές ακυρώσεως, μία κατά της αποφάσεως της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 (αριθ. υποθέσεως Τ-191/96) και η άλλη κατά της αποφάσεως της 22ας Ιουλίου 1996 (αριθ. υποθέσεως Τ-191/96).

18 Με την απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 1999, Τ-191/96 και Τ-106/97, CAS Succhi di Frutta κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. II-3181, στο εξής: απόφαση CAS κατά Επιτροπής), το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 στην υπόθεση Τ-191/96 και απέρριψε ως απαράδεκτη την προσφυγή στην υπόθεση Τ-106/97. Κατ' ουσίαν, το Πρωτοδικείο δέχθηκε τον πρώτο λόγο ακυρώσεως στην υπόθεση Τ-191/96, κρίνοντας ότι η αντικατάσταση των μήλων και των πορτοκαλιών από ροδάκινα συνιστά σημαντική, μη προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις, τροποποίηση ουσιώδους όρου της προκηρύξεως του διαγωνισμού και, ως εκ τούτου, συνιστά παράβαση των όρων της προκηρύξεως και των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχειρίσεως (σκέψεις 74 έως 82).

19 Στις 21 Δεκεμβρίου 1999, η Επιτροπή άσκησε αναίρεση κατά της προπαρατεθείσας στη σκέψη 18 αποφάσεως CAS κατά Επιτροπής, στην υπόθεση C-496/99 P.

20 Στις 25 Σεπτεμβρίου 2001, η ενάγουσα άσκησε την υπό κρίση αγωγή αποζημιώσεως.

21 Με διάταξη της 17ης Ιουλίου 2003, ο πρόεδρος του δεύτερου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου, αφού άκουσε τους διαδίκους, ανέστειλε την εκδίκαση της υπό κρίση υποθέσεως, σύμφωνα με το άρθρο 77, στοιχείο α', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-496/99 P.

22 Με απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-496/99 P, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta (Συλλογή 2004, σ. I-3801, στο εξής: απόφαση Επιτροπή κατά CAS), το Δικαστήριο απέρριψε επί της ουσίας την αίτηση αναιρέσεως που είχε ασκήσει η Επιτροπή κατά της προπαρατεθείσας στη σκέψη 18 αποφάσεως CAS κατά Επιτροπής. Συνεχίστηκε, ως εκ τούτου, η διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση.

23 Κατόπιν προσκλήσεως του Πρωτοδικείου, οι διάδικοι υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους επί της συνέχειας της διαδικασίας στην υπό κρίση υπόθεση, υπό το πρίσμα της προπαρατεθείσας στη σκέψη 22 αποφάσεως Επιτροπή κατά CAS.

Αιτήματα των διαδίκων

24 Η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να δεχθεί το αίτημά της για αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη λόγω των αποφάσεων της 22ας Ιουλίου και της 6ης Σεπτεμβρίου 1996 και η οποία εκτιμάται σε 1 385 163 ευρώ [2 682 049 410 ιταλικές λίρες (ITL)],

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

25 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή,

— να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

26 Κατά πάγια νομολογία, η θεμελίωση εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων, ήτοι της ελλείψεως νομιμότητας της προσαπτομένης στα θεσμικά όργανα συμπεριφοράς, του υποστατού της ζημίας και της υπάρξεως αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της προβαλλομένης συμπεριφοράς και της προβαλλομένης ζημίας (απόφαση της 2ας Ιουλίου 1974, 153/73, Holtz & Willemsen κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 347, σκέψη 7, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 3ης Φεβρουαρίου 2005, Τ-19/01, Chiquita Brands κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-315, σκέψη 76).

27 Δεδομένου ότι οι τρεις προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας είναι σωρευτικές, η έλλειψη μιας απ' αυτές αρκεί για την απόρριψη της αγωγής αποζημιώσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, C-257/98 P, Lucassioni κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-5251, σκέψη 14, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 2001, Τ-43/98, Emesa Sugar κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. II-3519, σκέψη 59).

28 Καταρχάς, η ενάγουσα, επικαλούμενη την προπαρατεθείσα στη σκέψη 22 απόφαση Επιτροπή κατά CAS, ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο, αποφαινόμενο ρητώς ότι η ενάγουσα είχε πράγματι συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της αποφάσεως της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, αναγνώρισε ότι έχει δικαίωμα αποζημιώσεως, διότι η διαπίστωση τυχόν παράνομης συμπεριφοράς της αναθέτουσας αρχής μπορεί να στηρίξει αγωγή αποζημιώσεως με σκοπό την προσήκουσα αποκατάσταση της καταστάσεως της ενάγουσας (σκέψη 83).

29 Πρώτον, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η εκτίμηση αυτή του Δικαστηρίου έγινε στο πλαίσιο της εξετάσεως του παραδεκτού της προσφυγής ακυρώσεως που είχε ασκήσει η ενάγουσα και σε καμία περίπτωση δεν προδικάζει ευθύνη της Κοινότητας λόγω διαπιστωθείσας ελλείψεως νομιμότητας της αποφάσεως που προσβλήθηκε με εκείνη την προσφυγή.

30 Δεύτερον, η αναφορά του Δικαστηρίου σε αγωγή αποζημιώσεως αφορά την κατάσταση της ενάγουσας στο πλαίσιο του διαγωνισμού, σε περίπτωση παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, παραβάσεως που διαπιστώθηκε με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 18 απόφαση CAS κατά Επιτροπής. Επιβάλλεται, ωστόσο, η διαπίστωση ότι, με την υπό κρίση αγωγή, η ενάγουσα δεν ισχυρίζεται ότι υπέστη ζημία επειδή δεν ανακηρύχθηκε μειοδότης, αλλά υπό την ιδιότητά της ως επιχειρήσεως που ασκεί οικονομική δραστηριότητα στην αγορά όπου δραστηριοποιούνται οι μειοδότες.

31 Κατά συνέπεια, το επιχείρημα σχετικά με το δεδικασμένο της προπαρατεθείσας στη σκέψη 22 αποφάσεως Επιτροπή κατά CAS πρέπει να απορριφθεί.

32 Όσον αφορά τις προβαλλόμενες παραβάσεις, η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις της 22ας Ιουλίου 1996 και της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, καθόσον αφενός ρυθμίζουν την αντικατάσταση των μήλων που έχουν προβλεφθεί ως πληρωμή για την προμήθεια των προϊόντων και αφετέρου καθορίζουν τους σχετικούς συντελεστές, παραβιάζουν πολλές διατάξεις. Πρώτον, παραβιάζουν την

προκήρυξη του διαγωνισμού, καθώς και τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχειρίσεως, παράβαση που διαπίστωσε το Πρωτοδικείο με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 18 απόφασή του CAS κατά Επιτροπής, ακυρώνοντας για τον λόγο αυτόν την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1996. Δεύτερον, παραβιάζουν τους κανονισμούς 1975/95 και 2009/95, διότι η Επιτροπή, κατά παράβαση των όσων προβλέπουν οι κανονισμοί αυτοί, προέβη σε αντικατάσταση μεταξύ φρούτων που δεν ανήκουν στην ίδια κατηγορία. Τρίτον, παραβιάζουν τις διατάξεις των άρθρων 33 ΕΚ και 34 ΕΚ, καθώς και του κανονισμού (ΕΟΚ) 1035/72 του Συμβουλίου, της 18ης Μαΐου 1972, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/007, σ. 250), και του κανονισμού (ΕΚ) 2200/96 του Συμβουλίου της 28ης Οκτωβρίου 1996, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ L 297, σ. 1), κατά το μέτρο που οι διατάξεις αυτές κατ' ουσίαν απαγορεύουν απολύτως την πρόκληση αναστάτωσης στις γεωργικές αγορές και τη νόθευση του ανταγωνισμού.

33 Όσον αφορά τη ζημία, η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι, προκειμένου να ευθυγραμμιστεί με τις τιμές της Trento Frutta, αναγκάστηκε να ορίσει, για τα μεταποιημένα από ροδάκινα ή νεκταρίνια προϊόντα της, τιμές πολύ κατώτερες του κόστους παραγωγής. Ως ζημία επικαλείται το διαφυγόν κέρδος, περιλαμβανομένης της απώλειας του συνήθους περιθωρίου κέρδους. Ζητεί, επιπλέον, να της καταβληθούν οι δαπάνες διαδικασίας και νομικών συμβουλών, στις οποίες υποχρεώθηκε να υποβληθεί προκειμένου να προστατεύσει τα δικαιώματά της.

34 Όσον αφορά τον αιτιώδη σύνδεσμο, η ενάγουσα προβάλλει κατ' ουσίαν ότι, λόγω της αντικαταστάσεως, από ροδάκινα και νεκταρίνια, των μήλων που είχαν αρχικά προβλεφθεί ως πληρωμή για την προμήθεια των προϊόντων και λόγω των σχετικών συντελεστών, η Trento Frutta έλαβε μια ιδιαίτερα μεγάλη ποσότητα ροδάκινων και νεκταρινιών σε πολύ χαμηλή τιμή. Η εν λόγω μειοδότρια προκάλεσε, ως εκ τούτου, αναστάτωση στην αγορά, διότι διέθεσε στην αγορά τα μεταποιημένα, από ροδάκινα και νεκταρίνια, προϊόντα της σε πολύ χαμηλή τιμή και, σε κάθε περίπτωση, σε τιμή κατώτερη του κόστους παραγωγής της ενάγουσας. Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι, προκειμένου να επιβιώσει, υποχρεώθηκε να πωλήσει επί ζημία.

35 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, για την εξέταση της υπό κρίση αγωγής, πρέπει να γίνει διάκριση ανάλογα με το αν ζητείται αποκατάσταση της ζημίας που τυχόν προκλήθηκε από τις πωλήσεις επί ζημία ή απόδοση των δαπανών της ενάγουσας για την προστασία των δικαιωμάτων της.

Επί του δικαιώματος για αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από τις πωλήσεις επί ζημία

36 Το Πρωτοδικείο κρίνει, εν προκειμένω, σκόπιμο να εξετάσει πρώτα το αν υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της προβαλλόμενης ελλείψεως νομιμότητας και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη η ενάγουσα.

37 Κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου κατά την έννοια του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ γίνεται δεκτή οσάκις υφίσταται άμεσος σύνδεσμος αιτίας προς αποτέλεσμα μεταξύ της πράξεως που προσάπτεται στο οικείο κοινοτικό όργανο και της προβαλλομένης ζημίας, σύνδεσμος τον οποίο πρέπει να αποδείξει ο ενάγων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 1998, Τ-149/96, Coldiretti κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3841, σκέψη 101, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η Κοινότητα δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη παρά μόνο για τη ζημία που απορρέει κατά τρόπο αρκούντως άμεσο από τη συμπεριφορά του οικείου οργάνου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 1979, 64/76 και 113/76, 167/78 και 239/78, 27/79, 28/79 και 45/79, Dumortier κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1979 II, σ. 515, σκέψη 21· απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1995, Τ-168/94, Blackspur κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2627, σκέψη 52). Για να αποκλειστεί κάθε ευθύνη της Κοινότητας, το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάσει αν οι δυσκολίες που συνάντησαν οι ενάγουσες στην αγορά οφείλονταν ακριβώς στην προβαλλόμενη έλλειψη νομιμότητας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 2005, C-295/03 P, Alessandrini κ.λπ., Συλλογή 2005, σ. I-5673, σκέψη 57).

38 Εν προκειμένω πρέπει να εξεταστεί αν οι αποφάσεις της 22ας Ιουλίου 1996 και της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, αποκλειστικός σκοπός των οποίων είναι αφενός να ρυθμίσουν την αντικατάσταση των μήλων που προβλέπονταν ως πληρωμή για την προμήθεια των προϊόντων και αφετέρου να καθορίσουν τους σχετικούς συντελεστές ισοδυναμίας, προκάλεσαν πράγματι την προβαλλόμενη ζημία.

39 Οι διάδικοι διαφωνούν, συναφώς, ως προς το αν, για την εκτίμηση των βλαπτικών συνεπειών της αντικαταστάσεως των φρούτων και του καθορισμού των σχετικών

συντελεστών, πρέπει να ληφθεί υπόψη, όπως υποστηρίζει η ενάγουσα, η συνολική ποσότητα φρούτων που πρέπει να λάβει η Trento Frutta, δηλαδή 65 000 έως 85 000 τόνοι ροδάκινα και νεκταρίνια ή, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, μόνον οι ποσότητες που τυχόν χορηγήθηκαν επιπλέον λόγω της εφαρμογής υπερβολικά ευνοϊκού συντελεστή ισοδυναμίας.

40 Πρέπει να υπομνηστεί ότι η ζημία μπορεί να θεμελιώσει αξίωση για αποζημίωση μόνον όταν απορρέει κατά τρόπον επαρκώς άμεσο από τη συμπεριφορά ενός κοινοτικού οργάνου (βλ. ανωτέρω, σκέψη 37). Όσον αφορά την αντικατάσταση των φρούτων, για την εκτίμηση των ζημιογόνων συνεπειών που απορρέουν από την προβαλλόμενη έλλειψη νομιμότητάς της, πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των σχετικών ποσοτήτων, διότι η αντικατάσταση αφορά σχεδόν το σύνολο της ποσότητας φρούτων που πρέπει να λάβει η Trento Frutta. Αντιθέτως, όσον αφορά τους συντελεστές ισοδυναμίας, η ανάλυση των ζημιογόνων συνεπειών της προβαλλόμενης ελλείψεως νομιμότητάς τους πρέπει επικεντρωθεί μόνο στα φρούτα που επηρεάζονται από τη συγκεκριμένη έλλειψη νομιμότητας, δηλαδή μόνο στα φρούτα για τα οποία εφαρμόστηκε τυχόν εσφαλμένος συντελεστής.

Σχετικά με την αντικατάσταση των φρούτων

41 Όσον αφορά την αντικατάσταση των αρχικώς προβλεφθέντων μήλων και πορτοκαλιών από ροδάκινα και νεκταρίνια, η ενάγουσα, με τις έγγραφες παρατηρήσεις της, διευκρίνισε μόνον ότι, λόγω της αντικαταστάσεως, η Trento Frutta έλαβε πολύ μεγάλες ποσότητες ροδάκινων και νεκταρινιών σε χαμηλή τιμή.

42 Καταρχάς, όταν ρωτήθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση κατά ποιον τρόπο, εκτός του ότι χρειάστηκε να καθοριστούν οι αμφισβητούμενοι συντελεστές ισοδυναμίας, η εν λόγω αντικατάσταση προκάλεσε ζημία, η ενάγουσα αφενός απάντησε ότι, αν δεν γινόταν η αντικατάσταση, η αγορά της μεταποιήσεως ροδάκινων και νεκταρινιών δεν θα επηρεαζόταν από τον μειοδοτικό διαγωνισμό, ο

οποίος ουδόλως αφορούσε την αγορά αυτή, και αφετέρου ανέφερε ότι οι ποσότητες ροδάκινων και νεκταρινιών που έλαβε η Trento Frutta ήταν επτά φορές μεγαλύτερες από αυτές που μπορούσε να μεταποιήσει και έπρεπε, ως εκ τούτου, να αναθέσει τη μεταποίησή τους σε τρίτους. Επειδή οι ποσότητες που έλαβε υπερέβαιναν κατά πολύ τις δυνατότητές της μεταποιήσεως, η Trento Frutta υποχρεώθηκε να ακολουθήσει μια ιδιαίτερα επιθετική εμπορική πολιτική. Η αντικατάσταση ήταν ένα «δώρο» προς την Trento Frutta που της επέτρεψε να ενισχύσει σε σημαντικό βαθμό τη θέση της στην αγορά της μεταποιήσεως ροδάκινων και νεκταρινιών και να πραγματοποιήσει υψηλά κέρδη, ενώ προηγουμένως κατείχε δευτερεύουσα θέση.

43 Απαντώντας στο ίδιο ερώτημα, η Επιτροπή ανέφερε ότι, πέραν του αν οι συντελεστές ισοδυναμίας είναι δίκαιοι, ουδέποτε αντελήφθη πώς είναι δυνατόν να προκλήθηκε ζημία λόγω της αντικαταστάσεως.

44 Από τις διευκρινίσεις της ενάγουσας, προκύπτει ότι ουσιαστικά παραπονείται για το ότι υποχρεώθηκε να αντιμετωπίσει έντονο ανταγωνισμό στην αγορά της μεταποιήσεως ροδάκινων και νεκταρινιών, ανταγωνισμό από τον οποίον θα προστατευόταν αν δεν είχε γίνει η αντικατάσταση.

45 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, καταρχάς, ότι, με την αντικατάσταση των φρούτων που έπρεπε να λάβει η Trento Frutta ως πληρωμή για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της ως μειοδότριας, η Επιτροπή μετέφερε κατ' ανάγκη τα ενδεχόμενα αποτελέσματα αυτού του τρόπου πληρωμής σε μία αγορά για την οποία η προκήρυξη του διαγωνισμού ουδέν διελάμβανε. Είναι επίσης βέβαιο ότι, λόγω των κανόνων του μειοδοτικού διαγωνισμού, τα φρούτα που χορηγούνται ως πληρωμή θα μεταποιηθούν από τον μειοδότη ή από τρίτους σε παράγωγα προϊόντα (χυμό, πολτό ή μαρμελάδα) και θα διατεθούν στην αγορά.

46 Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι, αν η πληρωμή είχε γίνει με τα αρχικώς προβλεφθέντα φρούτα, χωρίς αντικατάσταση, οι μειοδότες θα είχαν ακολουθήσει την ίδια συμπεριφορά, με αποτέλεσμα να προκληθούν, λόγω μια κοινοτικής

πράξεως, οι ίδιες συνέπειες στις επίμαχες αγορές, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα αποκαταστάσεως της οικονομικής ζημίας για τις άλλες επιχειρήσεις. Επιβάλλεται, συναφώς, η διαπίστωση ότι, στο πλαίσιο της υπό κρίση αγωγής, δεν αμφισβητείται η νομιμότητα του μειοδοτικού διαγωνισμού καθαυτού και, ειδικότερα, του ότι η πληρωμή θα έπρεπε να γίνει με φρούτα που αποσύρονται από την αγορά. Ομοίως, δεν αμφισβητείται η νομιμότητα της ανακηρύξεως της Trento Frutta ως μειοδότριας.

47 Όσον αφορά, όμως, την πραγματική τιμή στην οποία η Trento Frutta απέκτησε —υποτίθεται— τα εν λόγω φρούτα, πρέπει να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με την προκήρυξη του διαγωνισμού, η κάθε παρτίδα θα κατακυρώνεται σε υποβάλλοντα την πλέον συμφέρουσα προσφορά, δηλαδή στον ζητούντα τη μικρότερη ποσότητα φρούτων ως αντάλλαγμα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του να μεταποιήσει και να μεταφέρει στις οικείες χώρες τις ποσότητες χυμού φρούτων και μαρμελάδας της κάθε παρτίδας. Πρέπει να επισημανθεί ακόμη ότι τα φρούτα που ελήφθησαν αποτελούν τη συνήθη πληρωμή του μειοδότη που αντιστοιχεί ουσιαστικά στο κόστος εκπληρώσεως των υποχρεώσεών του, προσαυξημένο, ενδεχομένως, κατά ένα εύλογο ποσοστό κέρδους.

48 Επομένως, κατά το μέτρο που η μειοδότρια Trento Frutta υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα προσφορά με βάση τη ζητηθείσα ποσότητα φρούτων, δεν υπάρχει a priori λόγος να θεωρηθεί ότι έλαβε φρούτα σε ευνοϊκή τιμή. Αντιθέτως, η ανάδειξή της ως μειοδότρια δείχνει, καταρχήν, ότι έλαβε τη μικρότερη δυνατή ποσότητα φρούτων και, σε κάθε περίπτωση, ποσότητα μικρότερη από αυτή που ζήτησαν όσοι άλλοι υπέβαλαν προσφορά ως πληρωμή για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους. Ειδικότερα, η Trento Frutta υπέβαλε προσφορά χαμηλότερη από το ήμισυ περίπου της προσφοράς της ενάγουσας (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 5 και 6).

49 Όσον αφορά τις ποσότητες των φρούτων που τέθηκαν έτσι στη διάθεση της Trento Frutta, πρέπει να επισημανθεί ότι η αντικατάσταση καθαυτή ουδόλως τροποποίησε τον βασικό μηχανισμό του διαγωνισμού, ο οποίος συνίσταται στην παροχή, στους μειοδότες, φρούτων που αποσύρονται από την αγορά λόγω πλεονάσματος. Αφενός,

πρέπει να επισημανθεί ότι, για να λειτουργήσει ένας τέτοιος μηχανισμός, πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμες στην αγορά σημαντικές ποσότητες φρούτων για όλες τις επιχειρήσεις, δεδομένου ότι τα φρούτα αυτά έχουν αποσυρθεί λόγω του ότι δεν βρέθηκε αγοραστής στην τιμή αποσύρσεως. Αφετέρου, ο μηχανισμός αυτός προϋποθέτει ότι τα φρούτα αυτά ήταν, πριν την απόσυρσή τους, a priori διαθέσιμα στην αγορά σε τιμή γειτνιάζουσα της πραγματικής τιμής αποσύρσεως. Συγκεκριμένα, όταν αποσύρονται προϊόντα από μία αγορά λόγω της πτώσεως των τιμών που προκαλεί η πλεονάζουσα παραγωγή, είναι φυσικό η τρέχουσα τιμή της αγοράς να τείνει να ευθυγραμμιστεί με την τιμή αποσύρσεως, με αποτέλεσμα την απόσυρση. Κατά συνέπεια, η ενάγουσα, καθώς και οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση, είχε τη δυνατότητα να αγοράσει φρούτα όχι μόνο σε τιμή αντίστοιχη προς την τιμή των φρούτων που έλαβαν οι μειοδότες, αλλά και σε ποσότητες εξίσου σημαντικές λόγω του πλεονάσματος στα εν λόγω φρούτα. Το γεγονός ότι οι μειοδότες διέθεταν επιπλέον ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων επιχειρήσεων στις αγορές των μεταποιημένων προϊόντων οφείλεται αποκλειστικά στο ότι οι προσφορές τους στο πλαίσιο του μειοδοτικού διαγωνισμού είχαν καλύτερους οικονομικούς όρους σε σύγκριση με τις προσφορές άλλων μετασχόντων.

50 Επομένως, δεν αποδεικνύεται ότι οι μειοδότες απέκτησαν, λόγω της αντικατάστασης, πρόσθετο οικονομικό πλεονέκτημα σε σχέση με το αν είχαν αποκτήσει τα φρούτα απευθείας από την αγορά στην τρέχουσα τιμή. Πρώτον, εφόσον με τους συντελεστές ισοδυναμίας διασφαλίζεται οικονομική αντιστοιχία μεταξύ, αφενός, των πορτοκαλιών και των μήλων και, αφετέρου, των ροδάκινων και των νεκταρινιών, η αντικατάσταση έχει ως συνέπεια να οριστεί για τα ροδάκινα και τα νεκτάρινια μία δίκαιη τιμή, αντίστοιχη προς την τιμή που καθορίστηκε για τα φρούτα με τον μειοδοτικό διαγωνισμό. Δεύτερον, δεν προκύπτει ότι η οικονομική υπεροχή της συναλλαγής που πραγματοποίησε η Trento Frutta εξηρτάτο από το είδος των φρούτων που απέκτησε, παρά το γεγονός ότι η εν λόγω εταιρία φαίνεται να προτιμούσε να πληρωθεί σε ροδάκινα. Τρίτον, πάντα εφόσον η οικονομική ισοδυναμία είναι δίκαιη, το ότι η Trento Frutta έλαβε επιπλέον ποσότητες φρούτων οφείλεται στο ότι αναδείχθηκε, χωρίς καμία αμφισβήτηση, μειοδότρια για πέντε από τις έξι παρτίδες που υπήρξαν αντικείμενο του διαγωνισμού.

51 Δεύτερον, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ενάγουσα ισχυρίστηκε ότι η ποσότητα των φρούτων που έπρεπε να δοθεί ως πληρωμή για την προμήθεια των προϊόντων στο πλαίσιο του διαγωνισμού, ενώ ήταν μικρή σε σχέση με τη συνολική ποσότητα μήλων που προορίζονταν για τη μεταποιητική βιομηχανία, εντούτοις ήταν αντιστοίχως σημαντική σε σχέση με τα ροδάκινα.

52 Με το επιχείρημα αυτό, η ενάγουσα φαίνεται να εννοεί ότι η προβλεπόμενη από τον διαγωνισμό πληρωμή θα είχε διαφορετικά αποτελέσματα ανάλογα με το από ποια αγορά προέρχονται τα προϊόντα που συνιστούν την εν λόγω πληρωμή θα αφορούσε. Ωστόσο, το Πρωτοδικείο δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει το περιεχόμενο του επιχειρήματος αυτού με βάση τα στοιχεία που έχουν προσκομίσει οι διάδικοι. Η ενάγουσα ισχυρίζεται, χωρίς να διαψευσθεί, ότι οι 65 000 έως 85 000 τόνοι ροδάκινα και νεκταρίνια που έπρεπε να δοθούν ως πληρωμή στην Trento Frutta αντιστοιχούν στο 70 % της ιταλικής αγοράς μεταποιήσεως των εν λόγω φρούτων. Η Επιτροπή προέβαλε, επίσης χωρίς να διαψευσθεί, ότι οι ποσότητες αυτές αντιστοιχούν στο 0,8 % της ιταλικής αγοράς φρέσκων φρούτων. Κανένα αριθμητικό στοιχείο δεν προσκομίστηκε όσον αφορά τις αγορές των φρέσκων μήλων ή των μήλων που προορίζονται για μεταποίηση. Από τα μοναδικά στοιχεία της δικογραφίας που αφορούν την αγορά των μήλων προκύπτει ότι οι ποσότητες των φρούτων αυτών που αποσύρθηκαν από την ιταλική αγορά ήταν κατά πολύ μικρότερες από τις αντίστοιχες ποσότητες ροδάκινων και νεκταρινιών που αποσύρθηκαν κατά το κρίσιμο έτος. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι το βάρος αποδείξεως φέρει η ενάγουσα, το επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί.

53 Τρίτον, η ενάγουσα ισχυρίστηκε ότι η Trento Frutta, καθώς γνώριζε, από τη στιγμή που ανακηρύχθηκε μειοδότρια, τόσο ότι επρόκειτο να πληρωθεί με ροδάκινα, όσο και το κόστος εφοδιασμού της, ήταν σε θέση να ακολουθήσει κερδοσκοπική συμπεριφορά. Ωστόσο, αφενός, το ότι θα λάβει ροδάκινα επιβεβαιώθηκε μόλις με την απόφαση της Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 1996. Αφετέρου, δεν υπάρχει στη δικογραφία κανένα στοιχείο που να εξηγεί πώς η γνώση περί του ποια φρούτα θα δοθούν ως πληρωμή συνέβαλε στην ανάπτυξη κερδοσκοπικής συμπεριφοράς σε υπέρμετρο βαθμό, δηλαδή πέραν της αναγκαίας προετοιμασίας για την επεξεργασία του συγκεκριμένου είδους φρούτων και για την πώληση των μεταποιημένων προϊόντων που προκύπτουν από την επεξεργασία. Όσον αφορά τη γνώση του κόστους εφοδιασμού, διαπιστώνεται ότι η γνώση αυτή δημιουργήθηκε εκ των υστέρων και ήταν αβέβαιη, διότι η Επιτροπή τροποποίησε επανειλημμένα τον τρόπο πληρωμής μέσω της τροποποιήσεως των συντελεστών ισοδυναμίας. Επιπλέον, ουδαμόθεν προκύπτει ότι το προβαλλόμενο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα είναι απόρροια της αντικαταστάσεως των φρούτων. Συγκεκριμένα, ανεξαρτήτως της αγοράς από την οποία θα προερχόταν η πληρωμή, οι μειοδότες γνώριζαν εκ των προτέρων ότι θα ελάμβαναν φρούτα σε τιμή το πολύ ίση με την τιμή αποσύρσεως των φρούτων αυτών (βλ. ανωτέρω, σκέψη 49). Περαιτέρω, η ενάγουσα παραδέχεται ότι η διαφάνεια στην αγορά των ροδάκινων και των νεκταρινιών είναι ιδιαίτερα αυξημένη και, ως εκ τούτου, οι πληροφορίες για τις τιμές παρουσιάζουν μειωμένο ενδιαφέρον. Τέλος, η ενάγουσα είχε και αυτή εγκαίρως πρόσβαση στα στοιχεία αυτά, διότι άσκησε ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον της Επιτροπής, αμφισβητώντας τον τρόπο εφαρμογής της αντικατάστασης, πολύ πριν τις 26 Ιουλίου 1996 (βλ. ανωτέρω, σκέψη 13).

54 Επομένως, με επιφύλαξη ως προς το αν έχει διασφαλιστεί δίκαιη, από οικονομικής απόψεως, αντικατάσταση των φρούτων με τον καθορισμό κατάλληλων συντελεστών ισοδυναμίας, δεν αποδείχθηκε ότι οι προβαλλόμενες ως ευνοϊκές για την Trento Frutta συνέπειες της αντικαταστάσεως οφείλονται στην αντικατάσταση και όχι σ' αυτόν τούτον τον μειοδοτικό διαγωνισμό

Επί των συντελεστών ισοδυναμίας

55 Όσον αφορά τους καθορισθέντες με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις συντελεστές ισοδυναμίας, η ενάγουσα προβάλλει, με τις έγγραφες παρατηρήσεις της, ότι η ζημία που ισχυρίζεται ότι υπέστη οφείλεται κυρίως στον καθορισμό ιδιαιτέρως ευνοϊκών συντελεστών ισοδυναμίας μήλων προς ροδάκινα ή μήλων προς νεκταρίνια.

56 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι πρέπει να υπάρχει άμεσος αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ζημίας που η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι υπέστη και των συντελεστών ισοδυναμίας (βλ. ανωτέρω, σκέψη 37). Κατά συνέπεια, μόνον οι ποσότητες φρούτων που δόθηκαν λόγω τυχόν αποδειχθείσας παράνομης συμπεριφοράς πρέπει να ληφθούν υπόψη για την ανάλυση των ζημιογόνων συνεπειών της εν λόγω συμπεριφοράς, η οποία συνίσταται στο ότι δόθηκαν μεγαλύτερες ποσότητες φρούτων απ' ό,τι θα δίνονταν αν είχε εφαρμοστεί δίκαιος συντελεστής.

57 Πρώτον, όταν ρωτήθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση αν επιβεβαιώνει ότι δεν αμφισβητεί τον συντελεστή ισοδυναμίας πορτοκαλιών προς ροδάκινα ή πορτοκαλιών προς νεκταρίνια, η ενάγουσα απάντησε ότι το ερώτημα αυτό στερείται αντικειμένου λόγω του παράνομου χαρακτήρα της αντικαταστάσεως. Επομένως, ο συντελεστής αυτός, εφόσον δεν αμφισβητείται, πρέπει να θεωρηθεί δίκαιος. Κατά συνέπεια, τα πορτοκάλια που είχαν αρχικώς προβλεφθεί ως πληρωμή για τις παρτίδες 3, 4 και 6 αντικαταστάθηκαν χωρίς να υπάρξει αχρεώστητη καταβολή.

58 Δεύτερον, για τις παρτίδες 1 και 5, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, στις 29 Ιανουαρίου 1997, δηλαδή το πολύ μέχρι το τέλος του 1996, που είναι το μοναδικό έτος ως προς το οποίο προβάλλεται η ύπαρξη ζημίας, η Trento Frutta έλαβε, με βάση την κλίμακα πληρωμής των μειοδοτών, 5 611 τόνους ροδάκινα και 4 317 τόνους νεκταρίνια.

59 Εφόσον οι ποσότητες αυτές έχουν καθοριστεί βάσει των συντελεστών που αμφισβητεί η ενάγουσα (δηλαδή με συντελεστή 0,914 του τόνου ροδάκινα για έναν τόνο μήλα, βάσει της αποφάσεως της 6ης Σεπτεμβρίου 1996, και με συντελεστή 1,4 τόνοι νεκταρίνια για έναν τόνο μήλα βάσει της αποφάσεως της 22ας Ιουλίου 1996), η εφαρμογή των συντελεστών που αυτή θα επιθυμούσε (δηλαδή 0,704 του τόνου ροδάκινα για έναν τόνο μήλα και 1,25 τόνοι νεκταρίνια για έναν τόνο μήλα) θα είχε ως συνέπεια η Trento Frutta να λάβει επιπλέον περίπου 1 800 τόνους ροδάκινα ή νεκταρίνια.

60 Δεν προσκομίστηκε, όμως, κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι οι ενδεχομένως αχρεώστητα δοθέντες 1 800 τόνοι προκάλεσαν την αναστάτωση που αναφέρει η ενάγουσα.

61 Όσον αφορά, πρώτον, την ποσότητα, η ενάγουσα επικαλείται ότι η Trento Frutta προκάλεσε αναστάτωση στην αγορά με την απόκτηση 65 000 έως 85 000 τόνων ροδάκινων και νεκταρινιών, που αντιστοιχούν στο 70 % της ποσότητας που μεταποιεί κατ' έτος η ιταλική βιομηχανία. Καταρχάς, καθ' όλη τη διάρκεια του κρίσιμου έτους, η Trento Frutta παρέλαβε μόλις 21 000 τόνους ροδάκινα και νεκταρίνια για όλες τις παρτίδες μαζί. Περαιτέρω, όπως υπομνήστηκε ανωτέρω, η ζημία μπορεί να προέρχεται μόνον από τυχόν παρανόμως χορηγηθείσες ποσότητες. Επομένως, επανορθώσιμη ζημία μπορεί να έχει προκληθεί μόνον από την ενδεχομένως αχρεώστητη χορήγηση 1 800 τόνων επιπλέον και όχι από τη χορήγηση των 65 000 έως 85 000 τόνων που έπρεπε να δοθούν συνολικά. Καίτοι μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι ποσότητες που αντιστοιχούν στο 70 % της αγοράς της μεταποιήσεως ροδάκινων και νεκταρινιών έχουν κάποια επίπτωση στην αγορά αυτή, δεν μπορεί να ισχυριστεί κανείς, βάσει του ίδιου συλλογισμού, ότι οι επίμαχοι

1 800 τόνοι, που αντιστοιχούν κατ' αναλογία στο 1,8 % των 100 000 τόνων που απαρτίζουν την αγορά αυτή, έχουν το ίδιο αποτέλεσμα. Επιπλέον, δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη αποκλειστικά το μέγεθος της εθνικής αγοράς, διότι η ενάγουσα παραδέχθηκε ότι η Trento Frutta δραστηριοποιήθηκε και σε αγορές της αλλοδαπής.

62 Όσον αφορά, δεύτερον, τις τιμές, η ενάγουσα υπολόγισε ότι η οικονομική αξία των φρούτων που πρέπει να λάβει η Trento Frutta ως πληρωμή για τα αγαθά που προμήθευσε αντιστοιχεί σε 62,48 ιταλικές λίρες ανά κιλό (στο εξής: ITL/kg) για τα ροδάκινα και σε 51,44 ITL/kg για τα νεκταρίνια, ενώ η ίδια θα κατέβαλλε 260 ITL/kg για τα ροδάκινα και 180 ITL/kg για τα νεκταρίνια. Ωστόσο, αν γίνει δεκτό ότι οι τυχόν αχρεωστήτως δοθείσες ποσότητες ισοδυναμούν με έκπτωση στην τιμή των ποσοτήτων που πρέπει να δοθούν, η έκπτωση αυτή αφορά τους επίμαχους 1 800 τόνους σε σύνολο 21 000 τόνων που χορηγήθηκαν για το 1996, το δε αποτέλεσμά της εκμηδενίζεται αν ληφθεί υπόψη η συνολική ποσότητα φρούτων, η οποία περιλαμβάνει και τις ποσότητες που δόθηκαν σε εύλογη τιμή προς αντικατάσταση των αρχικώς προβλεφθέντων πορτοκαλιών. Επομένως, οι εν λόγω 1 800 τόνοι αντιστοιχούν σε έκπτωση μικρότερη του 9 %. Η ενδεχόμενη αυτή έκπτωση του 9 % δεν αρκεί για να εξηγήσει τη διαφορά μεταξύ της τιμής που έπρεπε να καταβάλει η ενάγουσα (260 ITL/kg για τα ροδάκινα και 180 ITL/kg για τα νεκταρίνια) και της τιμής που υπολογίστηκε για την Trento Frutta (62,48 ITL/kg για τα ροδάκινα και 51,44 ITL/kg για τα νεκταρίνια). Επιπλέον, η Επιτροπή προσκόμισε τιμολόγια από τα οποία προκύπτει ότι η τιμή των φρούτων αυτών κυμαινόταν, σε δεδομένη στιγμή εντός του 1996, μεταξύ 70 και 90 ITL/kg. Η ενάγουσα παραδέχθηκε εξάλλου ότι η τιμή των ροδάκινων και των νεκταρινιών παρουσιάζει πολλές διακυμάνσεις. Κατά συνέπεια, η ενδεχόμενη έκπτωση κατά 9 % δεν μπορεί να συγκριθεί με τις ιδιαίτερα έντονες διακυμάνσεις της τιμής των φρούτων αυτών στην αγορά και με τη ζημία την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη η ενάγουσα και η οποία οφείλεται κυρίως στην τιμή των φρούτων.

63 Τρίτον, το πλεονέκτημα που ενδεχομένως δόθηκε, δεδομένης της μειωμένης σημασίας του, δύσκολα μπορεί να θεωρηθεί αιτία της προβαλλόμενης ζημίας. Συγκεκριμένα, δεν αποδείχθηκε ότι το πιθανό αυτό πλεονέκτημα δεν απορροφήθηκε από το κόστος της μεταποιήσεως των φρούτων που, κατά τα αριθμητικά στοιχεία που προσκόμισε η ενάγουσα, αντιστοιχεί σχεδόν στο 50 % της τιμής των μεταποιημένων προϊόντων. Πρώτον, η ενάγουσα ισχυρίστηκε μετ' επιτάσεως ότι η Trento Frutta επ' ουδενί μπορούσε να έχει κόστος παραγωγής χαμηλότερο από το δικό της. Επομένως, ο συγκεκριμένος μειοδότης περιορισμένο μόνον ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μπορούσε να έχει. Δεύτερον, το κόστος της μεταποιήσεως πρέπει να

προσαυξηθεί κατά το εύλογο ποσοστό κέρδους των επιχειρήσεων που, κατά την ενάγουσα, ανέλαβαν, για λογαριασμό της Trento Frutta, την επεξεργασία μεγάλου μέρους της δοθείσας ποσότητας φρούτων. Κατά συνέπεια, το πλεονέκτημα που κατά την ενάγουσα δόθηκε καθίσταται περιορισμένης σημασίας και δεν μπορεί να αποτελεί την αιτία της προβαλλόμενης ζημίας.

64 Τέλος, τέταρτον, ακόμη και αν η Trento Frutta απέκτησε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με την ενάγουσα, το πλεονέκτημα αυτό ήταν κατά πολύ μικρότερο από το εύλογο ποσοστό κέρδους του 15 %, το οποίο αναφέρει η ενάγουσα κατά τον υπολογισμό της ζημίας της, και, σε κάθε περίπτωση, είναι μικρότερο σε σύγκριση με τον εγγενή επιχειρηματικό κίνδυνο που υπάρχει στον συγκεκριμένο τομέα. Δεν υπερβαίνει, επομένως, το εύρος των κινήσεων που σε κάθε περίπτωση διέθετε η Trento Frutta.

65 Κατά συνέπεια, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, που χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα έντονες διακυμάνσεις των τιμών των πρώτων υλών και από ορθή ανταγωνιστική συμπεριφορά του κύριου μειοδότη, τυχόν πλεονέκτημα που παρέσχον οι συντελεστές ισοδυναμίας δεν εξηγεί την προβαλλόμενη ζημία.

Συμπέρασμα επί του δικαιώματος αποκαταστάσεως της ζημίας που συνίσταται σε πωλήσεις επί ζημία

66 Συμπερασματικώς, ακόμη και αν είχε αποδειχθεί ότι υπάρχουν οι οικονομικές συνέπειες που χαρακτηρίζονται ως ζημία και οφείλονται στην αναστάτωση των αγορών λόγω των χαμηλών τιμών που εφάρμοσε η Trento Frutta, η ενάγουσα δεν απέδειξε ότι οι συνέπειες αυτές οφείλονται σε κάποιον άλλο λόγο, πέραν της νόμιμης ανακηρύξεως της Trento Frutta ως μειοδότριας του διαγωνισμού, η δε αντικατάσταση των πορτοκαλιών και των μήλων που είχαν προβλεφθεί ως πληρωμή από ροδάκινα και νεκταρίνια ή οι συντελεστές ισοδυναμίας δεν μπορούν να θεωρηθούν άμεσες αιτίες των συγκεκριμένων οικονομικών συνεπειών ούτε μπορεί να θεωρηθεί βέβαιη η συμβολή τους στην επέλευσή τους.

67 Από τις προηγηθείσες διαπιστώσεις προκύπτει ότι δεν αποδείχθηκε ότι η προβαλλόμενη ζημία προκλήθηκε από την έλλειψη νομιμότητας για την οποία έγινε λόγος. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 27 νομολογία, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί κατά το μέρος που αφορά την αποκατάσταση της ζημίας που φέρεται να έχει προκληθεί λόγω των πωλήσεων επί ζημία, ελλείψει επαρκούς άμεσου αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της ελλείψεως νομιμότητας και της εν λόγω ζημίας.

Επί του δικαιώματος αποκαταστάσεως της ζημίας που προκλήθηκε λόγω της υπερασπίσεως των δικαιωμάτων της ενάγουσας

68 Η ενάγουσα προβάλλει ότι οι δαπάνες τεχνικής και νομικής αρωγής, στις οποίες υποβλήθηκε για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων της, συνδέονται ευθέως με την προβαλλόμενη έλλειψη νομιμότητας και συνιστά επανορθώσιμη ζημία. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, περιόρισε το σχετικό αίτημά της σε 28 628 ευρώ, συνυπολογίζοντας τα δικαστικά έξοδα που της επιδικάστηκαν με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 18 απόφαση CAS κατά Επιτροπής. Ζήτησε ακόμη από το Πρωτοδικείο να εξετάσει το ενδεχόμενο να της επιδικαστούν και οι δαπάνες συμμετοχής της στον διαγωνισμό, σύμφωνα την πρόσφατη νομολογία που προήλθε από την απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Μαρτίου 2005, Τ-160/03, AFCon Management Consultants κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. II-981).

69 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι οι δαπάνες των διαδίκων στα πλαίσια της δικαστικής διαδικασίας δεν μπορούν, καθ' εαυτές, να θεωρηθούν ότι συνιστούν ζημία χωριστή από την επιβάρυνση των δικαστικών εξόδων (βλ., διάταξη του Πρωτοδικείου της 14ης Σεπτεμβρίου 2005, Ehcon κατά Επιτροπής, Τ-140/04, Συλλογή 2005, σ. II-3287, σκέψη 79, και, υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουνίου 1999, C-334/97, Επιτροπή κατά Montorio, Συλλογή 1999, σ. I-3387, σκέψη 54). Εξάλλου, έστω και αν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που προηγείται της ένδικης φάσεως συντελείται, γενικώς, ουσιώδης νομική εργασία, πρέπει να υπομνησθεί ότι, με τον όρο «δίκη», το άρθρο 91 του Κανονισμού Διαδικασίας εννοεί μόνον την ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία, αποκλειομένης της προηγηθείσας αυτής φάσεως (βλ. την προπαρατεθείσα διάταξη Ehcon κατά Επιτροπής, σκέψη 79 και, υπό το πνεύμα αυτό, τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 2002, Τ-38/95 DEP, Groupe Origny κατά Επιτροπής, Συλλογή

2002, σ. II-217, σκέψη 29 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επομένως, το να αναγνωρισθεί στις δαπάνες αυτές η ιδιότητα ζημίας επανορθώσιμης στο πλαίσιο αγωγής αποζημιώσεως θα ερχόταν σε αντίθεση προς τον χαρακτήρα των δαπανών που έχουν καταβληθεί κατά τη φάση που προηγείται της δικαστικής διαδικασίας και δεν αποδίδονται, όπως τούτο προκύπτει, από την προπαρατεθείσα νομολογία.

70 Επομένως, το αίτημα αποδόσεως των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε η ενάγουσα προς υπεράσπιση των δικαιωμάτων της στην υπό κρίση υπόθεση πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της αποφάσεως επί των δικαστικών εξόδων.

71 Όσον αφορά το αίτημα για απόδοση των δαπανών συμμετοχής στη διαδικασία του διαγωνισμού, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 68 απόφαση AFCon Management Consultants κ.λπ. κατά Επιτροπής, έγινε δεκτό ότι υπάρχει δικαίωμα αποζημιώσεως που να καλύπτει τις δαπάνες συμμετοχής οσάκις η διαδικασία του διαγωνισμού καθίσταται ουσιωδώς πλημμελής λόγω των διαπιστωθεισών παραβάσεων, με αποτέλεσμα να θίγονται οι πιθανότητες της ενάγουσας να ανακηρυχθεί μειοδότρια (σκέψεις 99 και 102). Εν προκειμένω, όμως, η διαδικασία του διαγωνισμού ουδόλως αμφισβητήθηκε, η δε ενάγουσα δεν ισχυρίστηκε ότι θίχθηκαν οι πιθανότητές της λόγω γεγονότων μεταγενέστερων του διαγωνισμού. Επομένως, ελλείψει παραβάσεως που να προσάπτεται στην απόφαση περί ανακηρύξεως μειοδότη, που εμπεριέχεται στα σημειώματα της 6ης Μαρτίου 1996 και της 13ης Μαρτίου 1996, και ελλείψει ζημίας συνιστάμενης στον περιορισμό των πιθανοτήτων, δεν υπάρχει λόγος να γίνει δεκτό το αίτημα περί αποζημιώσεως που στηρίζεται στην προπαρατεθείσα στη σκέψη 68 απόφαση AFCon Management Consultants κ.λπ. κατά Επιτροπής.

72 Από τις προηγηθείσες σκέψεις προκύπτει ότι το αίτημα για αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη η ενάγουσα προς υπεράσπιση των δικαιωμάτων της πρέπει να απορριφθεί.

Γενικό συμπέρασμα

73 Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό το αίτημα αποκαταστάσεως των ζημιών που υποστηρίζεται ότι προκλήθηκαν λόγω των πωλήσεων επί ζημία και λόγω της υπερασπίσεως των δικαιωμάτων της ενάγουσας, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

74 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η ενάγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα σύμφωνα με το αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αγωγή

2) Καταδικάζει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Pirrung Forwood Παπασάββας

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Σεπτεμβρίου 2006.

Ο Γραμματέας

E. Coulon

Ο Πρόεδρος

J. Pirrung